

1980. 6. febr. — Interp. fra repr. Bondevik om statsstøtteordning til kommunale musikkskoler

Sak nr. 2.

*Interpellasjon fra representanten Kjell Magne Bondevik til kirke- og undervisningsministeren:*

*«Kommunale musikkskoler er av sentral betydning for å gi barn og ungdom innføring i og opplevelse av musikk. Av særlig interesse er erfaringene fra forsøkene i Trondheim, Bjugn og Sandnes, der musikkskolen integreres i grunnskolen, opptakene er åpne og kontingenten lav. Imidlertid har både disse og andre musikkskoler økonomiske vansker, og betalingsordningene er ulike.*

*Vil departementet gå inn for en statsstøtteordning til kommunale musikkskoler?»*

**Kjell Magne Bondevik:** Musikk er en kunst- og kulturform med bredt innpass i de fleste samfunn. Hvis man tenker gjennom det, vil man oppdage at musikken spiller en sentral rolle for de fleste av oss både i hverdag og fest. For de fleste vedkommende er det likevel snakk om en mer eller mindre passiv mottakelse. Man lytter til musikk i radio, fjernsyn, ved kassetts og gramofon osv. Og det kan være utmerket. Likevel blir det på denne måten for de fleste en distanse til musikken. Man får ikke utløsning for de verdier som ligger i at man sjøl aktivt deltar i sang og musikk.

Deltakelse i sang og musikk utløser skapende krefter i mennesket. Det vil sikkert være gradsforskjeller blant oss i evnen til å utvikle dette, men jeg er overbevist om at nesten ethvert menneske vil ha glede av å lære seg til å utvikle egen sangstemme eller spille et instrument. Ideelt sett burde det være slik at det var like sjølsagt at man lærte å utvikle sin egen sangstemme og/eller spille et instrument, som det er å lære språk, historie, matematikk og andre sentrale fag som det offentlige har pålagt seg et ansvar for å lære alle som vokser opp.

Innføring i sang og musikk er imidlertid fortsatt i stor grad et frivillig tilbud som det offentlige ikke føler det samme ansvar for som øvrig utdanning. Spørsmålet til oss som politikere blir derfor dette: Hvordan kan det offentlige sørge for at tilbudet om opplæring i sang og musikk inngår som et helt sentralt element i opplæringstilbudet i samfunnet?

Det må være interessen for og lysten til å lære å synge og spille som må være det avgjørende grunnlaget ved planleggingen av musikkopplæring i et lokalsamfunn. Det bør være en kjær plikt for det offentlige å legge forholdene slik til rette at alle interesserte, først og fremst barn og unge, får et tilbud om fullverdig og systematisk musikkundervis-

ning. Målet må være at et slikt undervisningstilbud ikke blir eksklusivt, for noen få, men at det blir et reelt tilbud til alle. Dette fører konkret til at det f.eks. ikke må kreves så høye elevpenger at familier med svak økonomi blir stengt ute. Det vil kanskje tvert imot ofte være i slike miljøer at behovet for den stimulanse sang og musikk betyr, er størst.

Ideallet burde være at sang- og musikkundervisning burde koste det samme for eleven som undervisning i sentrale fag i vår skole, dvs. i praksis være gratis. Jeg er imidlertid klar over at en slik ideell målsetting ikke kan realiseres i vårt samfunn med det aller første. Likevel bør det være siktemålet.

Gjennom musikkskoler i en rekke kommuner i vårt land er det gjort et verdifullt arbeid for å gi musikkundervisning til stadig flere. I fjernsynet mandag kveld så vi et ypperlig eksempel på dette fra den kommunale musikkskole i Trondheim. I Norge har til nå omkring 150 kommuner vært i gang med musikkskoledrift, mens det i om lag 90 kommuner blir arbeidet med å løse spørsmålet. Deresom alle disse 240 kommuner var kommet i gang, ville vel 50 pst. av de norske kommuner hatt musikkskole. Dette ville dekke kommuner som til sammen utgjør 80 pst. av befolkningen. Likevel ville det være ca. 300 000 mennesker i de kommuner som ville være uten musikkskoletilbud.

Arbeidet med musikkskolene har i stor grad blitt båret oppe av enkelte ildsjeler, og støtten fra lokale myndigheter har vært varierende. Dessverre har det i den senere tid vært en tendens til at stadig flere skoler — i en tid med økonomisk innstramning — har fått økonomiske problemer, og noen av skolene er dessverre blitt nedlagt. Kommunenes utgifter er i stor grad bundne, og så går man gjerne løs på noen av de ugiftsposter som ikke er hjemlet i lov eller på annen måte er forpliktende. Og da viser det seg ofte at kulturtilbud som f.eks. musikkskoler blir lidende.

Dette tærer sjølsagt på innsatsviljen hos ildsjelene i arbeidet. Jeg tror derfor vi nå står ved et avgjørende punkt. Dersom det ikke kommer klare signaler om en form for statlig støtteordning, vil en del av de etablerte tilbud kunne falle sammen. Og enda verre: Muligheten for å videreutvikle tilbudet og la utøvende musikk bli en virkelighet og en berikelse for stadig flere vil forsvinne.

Etter min vurdering representerer det å gi barna et tilbud om sang- og musikkundervisning en så grunnleggende sak at en ikke burde være avhengig av varierende syn for og økonomi til dette rundt omkring i kommunene. Jeg mener derfor det bør innføres en statsstøtteordning for kommunale musikksko-

ler som gjør at tilbudet kan bygges ut og bli reelt for stadig flere. Siktemålet må være at musikkskolene skal kunne baseres på et åpent opptak og en så lav elevkontingent at det ikke representerer noen økonomisk hindring for grupper i samfunnet. — Derfor denne interpellasjonen i dag.

Hvordan så legge opp en politikk på dette felt? Jeg tror hovedveien må være en integrering av musikkskoletilbudet med grunnskolen, slik vi bl. a. så det illustrert i det omtalte fjernsynsprogram mandag kveld, dette dels fordi en slik løsning gjør at en kan nå alle unge med et tilbud, dels fordi en slik modell åpenbart byr på pedagogiske fordeler, dels fordi denne modellen økonomisk sett kan bli relativt rimelig og dermed realistisk.

Jeg syns i denne sammenheng de forsøk som gjøres i Trondheim, Sandnes og Bjugn, er spesielt interessante. Disse forsøkene er jo også bl. a. båret oppe av statlige forsøksmidler. Trondheim kommunale musikkskole f.eks. har ingen forskole, grunnskolen tar seg av all obligatorisk musikkundervisning. På den annen side støtter Musikkskolen grunnskolen i dens arbeid for å gi mest mulig undervisning til alle elever i estetiske fag generelt, og i musikk spesielt. Dette skjer gjennom samarbeid om organisatoriske opplegg, lærerkrefter, fagrettleiding, lærerkurs, spesialinstrument osv. Gjennom estetiske valgfagopplegg på barnesteget i grunnskolen har f.eks. Trondheim på denne måten, uten ekstrakostnad, kunnet gi vokalopplæring og/eller instrumental opplæring i skoletiden til mellom 300 og 500 elever hvert år. Valgfagopplegget har på denne måten vist seg å bli en stimulanse både for den obligatoriske musikkundervisning og for de frivillige musikkaktiviteter i og omkring den enkelte grunnskole.

Utover det som skjer i den obligatoriske grunnskole, må sjølsagt musikkskolen også søke å gi gruppe- og individuell undervisning i sang og musikk til alle interesserte som ikke kan få slike tilbud i grunnskolen. Erfaringene viser at når alle som har lyst, får tilbud om å prøve seg nettopp på det instrument de ønsker, vil evner og anlegg kunne utvikles. Ofte viser det seg at elever som tok til på et såkalt middels godt grunnlag rent musikalsk sett, kan komme til å ha stor glede av musikkopplæringen. Ja, mange slike kan også nå lenger enn andre med tilsynelatende bedre forutsetninger fordi arbeidsinnsatsen i form av systematisk øving kan gi store utslag.

Også mindre kommuner har gjort verdifull erfaring med en integreringsmodell, og jeg nevner spesielt Sørfold kommune i Nordland. Dette er det redegjort for i en artikkel i tidskriftet «Musikk i skolen» nr. 1 1980. Her ble

det iverksatt et forsøk fra august 1978 i regi av skolestyret. Kort skissert gikk forsøket ut på å opprette valgfaggrupper for grunnskolenes elever fra 3. til 7. klasse med tillegg av instrumental og vokal opplæring utenom den ordinære skoletid, i realiteten altså en musikkskole integrert med grunnskolen. Forsøksvirksomheten varte i to år, og fra skoleårets start i 1978 ble det opprettet en kommunal musikkskole i kommunen. Ved innføring av den kommunale musikkskole ble det så opprettet en halv stilling som rektor for musikkskolen. Han ble også tillagt tilsynsplikt med musikkundervisningen i grunnskolen. Seinere er rektorstillingen kombinert med halv stilling som kommunal musikkleder. Organiststillingen i kommunen er utvidet til full stilling og tillagt undervisning tilsvarende en tredjedels stilling i musikkskolen. Jeg nevner dette konkret for å vise hvordan også mindre kommuner gjennom kombinerte stillinger kan utnytte ressursene maksimalt, og dermed få det til en relativt rimelig penge. Har så en slik satsing i en mindre kommune gitt resultat? Ja, i denne kommunen hadde det organiserte musikkliv 2,8 pst. av kommunens befolkning som aktive deltakere i 1974. Denne prosenten har så seinere steget til 10,4. Halvparten av grunnskolenes elever i kommunen deltar nå i musikkaktiviteter av et eller annet slag. Dette viser hvordan en systematisk satsing virkelig gir resultat som monner.

I fjernsynsprogrammet mandag kveld kunne vi høre at i Bjugn kommune tok mellom 25 og 30 pst. av grunnskolenes elever del i musikkskoleundervisningen. Fra de kommuner som har erfaring med disse integrerte modellene, ser vi også hvordan aktiviteten i musikkskolen har stimulert det øvrige musikkliv i kommunen, f. eks. musikkforeninger, kor, korps osv.

Det tegner seg altså ut av disse forsøkene enkelte hovedtrekk som jeg gjerne vil skissere: Jeg tror utbyggingen av musikkskoler bør basere seg på et samspill mellom for det første grunnskolen, for det andre musikkskolen og for det tredje det øvrige musikkliv i kommunen.

Musikkundervisningen i grunnskolen vil kunne organiseres gjennom den obligatoriske musikkundervisning, gjennom skolekonserter og ikke minst gjennom musikk som valgfag. I Sørfold kommune deltar f.eks. nå halvparten av elevene fra 3.— 9. klasse i musikkvalgfag. Musikkvalgfaget betraktes som en del av grunnskolenes opplæring, som en del av musikkskolens opplæring og som en del av musikkforeningens opplæring. På denne måten ser en hvordan musikkskolens tilbud kan ut-

vikles i samarbeid med og integrert med grunnskolen og det øvrige musikkliv i kommunen.

For elever som på denne måten får spesiell undervisning gjennom musikkvalgfag, vil det være naturlig å videreføre denne opplæringen gjennom ettermiddagsundervisning i selve musikkskolen, primært i form av gruppeundervisning. Endelig kan aktiviteten i musikkskolen «samspilles» med musikkforeningene i kommunen for øvrig, som kor, korps og orkestre. Slik kan musikkskolen både rekruttere til og stimulere dette musikklivet. Viktig med denne form for «samspill» og integrering mellom grunnskole, musikkskole og det øvrige musikkliv er den utnyttelsen en da kan gjøre av lærerkraftene.

Det vil nok i mange tilfeller være naturlig med kombinerte stillinger i grunnskole og musikkskole. Ved at musikk lærerne i musikkskolen trekkes inn i grunnskolen som fagrettleidere og med undervisningsplikt, vil grunnskolen bli tilført faglige ressurser i sin musikkundervisning. Videre vil en slik ordning også kunne gjøre det økonomisk lettere å utvikle musikkskolene, fordi en del av lærerlønningene finansieres gjennom den ordinære skole.

Jeg skal ikke nå gå mer i detalj på disse praktiske og pedagogiske løsningene. Kanskje har jeg allerede gått for langt i detalj, da det jo er erfaringene fra konkret virksomhet som bør stake ut den videre kurs. Når jeg likevel har valgt å gjøre det, er det for å peke på at integrering musikkskole — grunnskole er en mulig og farbar vei.

Kostnadene ved en statsstøtteordning for musikkskoleundervisningen vil sjølsagt avhenge av interessen for dette rundt omkring i kommunene. Erfaringene fra de samordnede musikkforsøk så langt kan vel f.eks. peke i retning av at et offentlig musikkpreget undervisningstilbud kan bli benyttet av mellom 10 og 30 pst. av elevene i grunnskolen, kanskje mer. Dette er det for tidlig å kunne si noe sikkert om. Erfaringene så langt, f.eks. fra Trondheim, kan imidlertid tyde på at kostnadene for kommunen kan komme til å tilsvare noe over 5 pst. av lærerlønnene i grunnskolen. Det kan peke i retning av at det bør være økonomisk realiserbart å innføre en fast støtteordning.

Når det gjelder størrelsen på kostnadene, er sjølsagt også andre faktorer viktige, f. eks. kvalifikasjonen på lærerne, kostnader ved utbygging av administrasjon, investeringer i instrumenter, inventar, utgifter som husvære, telefon osv. Det såkalte Braseth-utvalget, nedsett av Norsk kulturråd, har i sin utredning

fra 1975 lagt fram et anslag over kostnadene — på vel 50 mill. kr. — for en statsstøtteordning basert på bestemte premisser.

Målsætningen bør som nevnt være at all kostnad med offentlig musikkundervisning går inn som en del av utgiftene i skoleverket. Det er imidlertid ikke realistisk å komme dit umiddelbart. Derfor tror jeg det må være overgangsordninger som bygger på en statsstøtteordning, på kommunale tilskudd og en lav kontingent fra elevene. Jeg mener det er riktig av mange grunner at alle interesserte får et tilbud om musikkundervisning. Derfor må kontingenten holdes langt nede, anslagsvis 300 — 400 kr. i året.

Signaler fra en rekke kommuner omkring i landet tyder på at vi nå står ved et avgjørende punkt: Dersom det ikke kommer signaler om en fastere økonomisk ordning for musikk skolene, vil flere av dem komme i fare. Det vil være i sakt med en politikk for høyere verdier, og en politikk med økt fritid som reell mulighet, at opplæring i musikk blir et reelt tilbud for stadig flere.

Jeg håper på denne bakgrunn at departementet vil ta alvorlig den utfordring som ligger i dagens interpellasjon. Jeg vil derfor be departementet, på bakgrunn av de erfaringer man nå henter ved de samordnede musikkforsøk, legge frem for Stortinget forslag til modeller for en statsstøtteordning for kommunale musikkskoler.

**Statsråd Einar Førde:** Dei kommunale musikk skolane er eit heller nytt innslag i kulturlivet. Dei første skolane kom i 1960-åra, og nå er om lag 150 kommunale musikkskolar sette i drift og 50 er planlagde.

Norsk kulturråd har i 1970-åra arbeidd med å styrkje dei frivillige musikkaktivitetane for barn og unge, og har m. a. tilrådd at kommunale musikkskolar blir skipa overalt i landet etter eit felles mål: dei må få statsstøtte, dei blir lagde til det kommunale skolestyret, det må bli høve til å kombinere stillingar i det offentlege skoleverket med stillingar i musikk skolane.

Barnstundes med at dette arbeidet gjekk fram seg i Norsk kulturråd, har det vore i gang eit utviklingsarbeid i Trondheim med namnet «Samordna musikkforsøk». Forsøksrådet har gitt støtte til dette forsøket, som ennå ikkje er avslutta. I dette forsøket er alle offentlege musikk institusjonar med — frå barnehagar til universitet — og målet er å styrkje all obligatorisk og fritt vald musikkundervisning på alle plan innafor skoleverket.

Ei hovudsak i dette forsøket er utviklinga av ein kommunal musikk skole.

Seinare har kommunane Bjugn og Sandnes kome med i forsøket. Særmerkt for forsøka er at ein vil ha eit ope inntak med ein heller låg halvårsleg kontingent, med høve til å søkje om friplass. I Bjugn er ca. 40 pst. av skoleelevane med i forsøksmusikk skolen.

Eg vil òg nemne at ein i dette forsøket underviser i grupper. Dette gir meir att for dei midlane ein set inn, ein tradisjonell musikkundervisning, som helst gjeld einskildelevar.

Røynslere så langt tyder på at desse musikkforsøka blir vellykka. Kor, korps og orkester i kommunen får god rekruttering, og grunnskolen har stor glede av samarbeidet med musikk skolen. Det ser såleis ut til at ein her har funne ein praktisk modell for utvikling av eit verdifullt kulturtiltak.

Det er føresetnaden at forsøka skal vare fram til sommaren 1981.

Spørsmålet om kva folkevalt organ som bør ha styringsansvaret for den kommunale musikk skolen, har også vore drøfta i ulike samanhengar. I praksis ligg dei fleste musikk skolane i dag under skolestyret. Dersom ei framtidig musikk skoleordning kjem til å bygge på forsøka i Trondheim, Bjugn og Sandnes, vil skolestyret utan tvil vere det naturlege styringsorganet. Men eg trur at det i mange spørsmål vil vere grunn til å legge vekt på eit nært samarbeid med kulturstyret og dei frivillige organisasjonane på musikkområdet.

På grunnlag av førebels røynsler har vi m.a. søkt å gjere ss opp ei meining om kva kostnader det kan bli dersom staten skulle finne det rett å ta del i finansieringa av dei kommunale musikk skolane. Vi har rekna etter ein modell som bygger på gruppeundervisning i ikkje liten mon, om lag 15 pst. elevdeltaking for 1. — 8. klassesteg og same tilskottsordning som for grunnskolen. Under føresetnad av at vi får kommunale musikk skolar i alle kommunar over heile landet, vil meirkostnaden for staten bli om lag 40 mill. kr. om ein bygger på elevtalet i skoleåret 1985—86.

Til dette kjem utdanning av lærarar til musikk skolar. Vi har bede Statens musikkråd greie ut kor stort behov det her er tale om, og korleis ein kan dekke det.

I St.prp. nr. 1 for 1979—80 skriv Kyrkje- og undervisningsdepartementet i samband med at elevutviklinga ser ut til å frigjere ressursar i skoleverket:

«Dersom dei midlar det her er tale om, skal nyttast til grunnskolen, meiner departementet at særskilde tiltak, m. a. tiltak for funksjonshemma barn og unge må priorite-

rast framom ein generell elevtalsreduksjon i klassane.»

Som ytterlegare prioritering stod det vidare:

«Så snart det igjen blir rom for generell volumauke i grunnskolen, ønskjer Kyrkje- og undervisningsdepartementet særleg å styrke barnsteget, likevel slik at dei må få først og mest som treng det best. Det vil primært vere behov for delingstimar til dei første klassane, og dessutan vil det vere behov for å kunne utvide valfagstilbodet slik at verksemdar innan praktisk-estetiske fag som musikk (t.d. i samarbeid med kommunale musikkskolar), heimkunnskap, hagestell, forming, kroppøving m. v. kan styrkast.»

Vidare vart skoleleiaropplæringa og spesiallærarutdanninga nemnde.

Regjeringa har altså nemnt dette formålet som eit av dei som bør prioriterast i åra som kjem. I dette ligg ei understreking av det verdfulle i det utdanningstilbodet det her er tale om. Vi vil framleis ta sikte på å styrkje musikkens plass både i kultursamanheng og i skoleverket.

Representantane for mellompartia i kyrkje- og undervisningsnemnda har foreslått å bruke store ressursar til ein generell reduksjon av det maksimale elevtalet i klassane. Men eg var glad for at Stortinget likevel samrøystes løyvde eit ekstra tilskott for at musikkforsøka i Trondheim, Bjugn og Sandnes kunne bli slutførte i samsvar med planen.

Etter mi meining må siktemålet vere at vi får kommunale musikkskolar i heile landet. Om vi finn plass til dette i budsjettet, kan eg i dag sjølvsagt ikkje svare på. Og eg er slett ikkje overtydd om at det ville vere den beste løysinga å lage ei eiga, ny statsstøtteordning til dette kommunale skoletiltaket. Eg merka meg at interpellanten gjekk sterkt inn for dette. Men eg går ut frå at interpellanten har forståing for at det er problematisk å etablere ei ny statsstøtteordning samstundes som Stortinget har bede oss om å sanere slike spesialstøtteordningar og gå over til meir generelle tilskottsordningar. Overgangen til meir generelle tilskottsordningar er kanskje spesielt problematisk innafor skole- og kultursektoren, men Stortingets påbod ligg nå der.

Slik eg i dag har oversyn over budsjettssituasjonen, er det gode formålet som er tatt opp i denne interpellasjonen, mellom dei tiltaka som vil stå svakare dersom vi i staden for å gjere dette prioriterer nye generelle kostnadskrevjande reformer i grunnskolen.

Guttorm Hansen hadde her gjeninntatt presidentplassen.

**Kjell Magne Bondevik:** Jeg takker statsråden for svaret. Jeg må vel si det slik at en sitter igjen med litt blanda følelser over svaret. Statsråden var veldig positiv i grunnholdninga til utbygging av musikkskoler. Jeg merket meg bl. a. at han sa at vi burde få musikkskoler i alle landets kommuner. Det syns jeg er et positivt utsagn fra departementets sjef. Jeg er videre enig i mangt av det statsråden uttalte, bl.a. at det er naturlig at kommunale musikkskoler underlegges skolestyret i kommunene. Jeg er videre enig i at det sjølvsagt også må være et nært samarbeid mellom skolestyre, kulturstyre og andre kommunale organ ved utviklingen av dette tilbudet. Når jeg likevel sa «blanda følelser», er det fordi jeg syns statsråden var for svak i sin konklusjon når det gjaldt det konkrete spørsmålet om statsstøtte til kommunale musikkskoler. Nå vil vi imidlertid ha en debatt foran oss her i dag som vil kunne gi signaler om hvordan Stortingets representanter, i den grad de får delta i debatten, ser på dette, og det er derfor for tidlig å trekke noen klar konklusjon på dette punkt.

Jeg syns imidlertid det var litt uheldig at statsråden satte opp spørsmålet om senking av det maksimale elevtallet i grunnskolen mot det å få økt støtte til musikkskoleopplæringen. Som statsråden sjøl var inne på, har vi jo nå en tendens til et nokså sterkt synkende elevtall i grunnskolen, noe som vil bety betydelig innsparte midler. Ifølge St.prp. nr. 1 for 1979–80 vil jo disse innsparte midlene i nokså nær framtid faktisk kunne overstige det anslag statsråden nå la fram for utgiftene til kommunale musikkskoler, basert på de premisser som departementet har lagt til grunn. Jeg syns også dette i seg sjøl vitner om at en ordning bør være realiserbar.

Jeg tror videre det er viktig at departementet nå handler raskt på dette feltet fordi vi er inne i en avgjørende fase når det gjelder musikkskoleoppbyggingen i våre kommuner. Som jeg pekte på i mitt innlegg, har det i den seinere tid vært en tendens til store økonomiske problem, og til at slike skoler er blitt nedlagt i den økonomisk vanskelige tid kommunene er inne i. Jeg tror derfor det er nødvendig at de nå får et signal om, og straks også konkret, økonomiske midler — hvis dette tilbudet ikke bare skal kunne opprettholdes — som må være målsettingen på kort sikt — men også videreutvikles, som må være målsettingen på litt lengre sikt. Om det da vil være nødvendig og riktig å bygge ut det

statsråden kalte en egen ny statsstøtteordning for musikkskoler, er for meg for så vidt ikke det aller viktigste. Hvis en på annen måte kan få tilført denne virksomheten økonomiske midler som gir effekt, må vi sjølsagt kunne se på det i Stortinget. Men jeg tror det er viktig at statsråden også i dette bildet tar med at kommunale musikkskoler sjølsagt er mer enn det som foregår i grunnskolen. Sjøl om forsøkene nå er basert på en integrering i grunnskolen, er jo musikkskolevirksomheten totalt sett mer enn akkurat det som foregår i grunnskolen og i den obligatoriske skoletid. Jeg har derfor foreløpig litt vanskelig for å se hvordan en kan greie å bygge ut dette uten at det blir en egen statlig støtteordning for virksomheten. I hvert fall bør Stortinget så snart som overhodet mulig få vurdere ulike modeller for økonomisk støtte til de kommunale musikkskoler.

Jeg skal ikke her og nå låse meg fast i én modell, og kan statsråden finne en modell som ikke innebærer det han sjøl var noe reservert overfor, men som vil ha en effekt, nemlig at denne virksomheten blir bygd ut i alle kommuner, slik statsråden mente det burde, bør sjølsagt Stortinget være åpent for å vurdere slike modeller. Det viktigste er at Stortinget på snart som mulig får dette til behandling og kan ta stilling til det. Jeg viser innfølelse både til uttalelsen fra Norsk kulturråd som statsråden sjøl refererte, og til den innstilling som lå til grunn for denne uttalelsen, nemlig innstilling fra det såkalte Bratseltvålutvalget, fra 1975, hvor det var en helt klar anbefaling av en egen statsstøtteordning til kommunale musikkskoler for å få denne virksomheten i gang.

For å konkludere så langt: Det er etter min mening viktig at statsråden uttrykker at Stortinget så snart som mulig får til behandling gjerne ulike modeller til hvordan en økonomisk kan støtte musikkskolevirksomheten rundt omkring i kommunene.

Jeg tror at hvis det tar for lang tid for dette skjer, vil mye av den innsatsen som nedlegges i de kommunale musikkskoler, etter hvert drepes. Det er ildsjeler som har slitt og som nok vanskelig fortsetter dersom det ikke kommer et positivt signal fra departement og fra storting om at en i en eller annen form vil gi denne musikkskoleundervisningen støtte. Jeg tror som sagt at det bør være en egen statsstøtteordning basert på integrering med grunnskolen, basert på kombinerte stillinger og gruppeundervisning, men kan statsråden finne en form som har samme effekt, vil Stortinget sjølsagt være åpen for det.

Jeg vil derfor legge et forslag på presidentens bord som åpner for at departementet

kan legge fram for Stortinget ulike ordninger for en statlig støtte til kommunale musikkskoler. Forslaget lyder slik:

«Departementet anmodes om å legge fram for Stortinget forslag til ordninger for statsstøtte til kommunale musikkskoler bl. a. basert på erfaringene fra forsøkene med integrering av musikkskole og grunnskole.»  
Jeg legger forslaget på presidentens bord.

Presidenten: Kjell Magne Bondevik har satt fram det forslag han selv har referert.

Det har møtet seg en lang rekke talere til denne interpellasjon, og for å være sikker på at debatten kan avvikles innenfor den reglementsmessige tidsromme, foreslår presidenten at talletiden for de talere som heretter får ordet, settes til inntil 5 minutter. — Det anses bifalt.

Håkon Rønne: Estetiske fag er i krise. Musikk, form, farge og drama er lavstatusfag i skolen. Den atterreisning som kommunale musikkskoler står for, er ei sunn motvekt til oftestenlig forsømming.

Musikk — vokal og instrumental — har rotfeste i mange mennesker, men vokstergrunnen er mager og til dels borte. Sangen og musikken har stilt i altfor mange skoler, og den passive kassetthruken dominerer i altfor mange hjem. Det er grunn til å presisere at det er ei offende oppgave å gi opning for og høve til innføring i estetiske fag og dermed også det mangfoldet som musikk i brei tyding står for. Fagleg innføring og riktig innføring er grunnlaget for å elske fram gleden ved å lyde til og praktisere musikk.

Musikkglede er ikke avgrensa til tidsavsnitt i den menneskelege livssyklus. På alle alderslag er musikk og sang inspirerende, og det er ein verdifull fribillett til innpass i gode miljø i ein periode med stor mobilitet. Dette momentet underbygger trongen for start i ung alder. Trondheim-modellen bør kunne eksporterast og tilpassast elles i landet.

Vår generasjon har solid fritid, og utvikling vi trøst gå i reining av enda større fritid. Skulle det så vere ønskjeleg å gi musikkskolane også ein sosial profil — og det er vel naturleg — må alle tiltak som kan fylle fritida med skapande aktivitetar, vere eit absolutt pluss og eit sunt siktemål. I Noreg er vi stolte av våre musikktradisjonar. Det har heller ikkje mangla på ord for å få fram denne form for sjølvros. Men sjølvros kan ikkje føre oss vidare. Aktiv innsats er den einaste forin for vidare utvikling — innsats frå tidlege barneår.

Den kommunale musikkskolen skal vere ein servicecentral. Dei tenester musikkskolen gir, skal vere av høg fagleg kvalitet og til-

passa pedagogikk. Firer vi på desse krava, kan resultatet gjerne bli det motsette av dei ideelle målsettingane. Musikkskolane skal yte tenester til skolane, til kor, korps og orkester. Dermed vil musikkskolen også bli det smittande incitament som igjen kan auke forståinga for estetiske fag blant elevar, foreldre og lærarar. Samstundes blir det skapt eit friskt grunnlag for instruksjonsservice til det frivillige sang- og musikkliv og for nyrekrutering. Skal dette kunne gjennomførast, bør musikkskolane bygge sine tilsettingsprosedyrar på fleksibilitet gjennom faste og kombinerte stillingar. Eit fleksibelt tilsettingsmønster vil kunne auke effekten og tilpassings-evna.

Kven skal så vere med? Ja, i prinsippet alle. Derfor bør basis vere det opne inntak. Interesser og særgjvnader må utviklast etter kvart. Det opne inntaket stoppar ingen, men det er heller ingen tvang for den som måtte få andre interesser med åra. Det opne inntaket er også med å skape miljø, og den samkjensla som veks fram i eit samlande miljø, er eit viktig grunnlag for innsats og trivsel.

Dette aktualiserer så undervisningsmetodane. Etter mitt skjønn er gruppeopplæring ei læringsform som må kunne akseptierast både vokalt og instrumentalt. Med basis i denne startforma må så utviklinga gå mot meir individuell opplæring — og alltid etter faglege vurderingar.

Utvida musikkopplæring er kostbart. Økonomi er eit farleg og sterkt belasta ord i dag. Men vi må kunne diskutere bruken av pengar og nytten av bruken. Eg har tidlegare sagt at det offentlege har forsømt si oppgåve. I skolen er det plass til relativt sterk aukning av dei estetiske faga og dermed auka basis for musikk- og sangopplæring. Vokale og instrumentale aktivitetar er så verdifulle at gode og sunne opplegg bør kunne rekne med kommunal medverknad. I tillegg må det reknast med ein viss eigeninnsats gjennom kontingent, men kontingenten må aldri brukast som utskiljingsmekanisme.

Musikk og sang — også i kombinasjon med form, farge og drama — har sjølv sagt sin eigen verdi for dei som er med. Men vi skal heller ikkje gløyme den verdi dette representerer gjennom institusjonskonsertar og i det generelle kulturopplegget. Og vi skal på ingen måte oversjå dei verdiar som ligg i vår folkemusikk — verdiar som stadig fleire kan nå gjennom eit aktivt opplæringsarbeid.

Har så musikkskolane ei endeleg målsetting? Eg kjenner ikkje til at ei slik målsetting er formulert, og skulle eg prøve meg på ein slik definisjon, måtte den lyde om lag slik: Den musikkskole som bygger på prinsippet

om utvida musikkopplæring, har nådd si ideelle målsetting den dagen skolen ikkje har oppgåver lenger. Då er musikk- og sanglivet atterreist og lever i kraft av sin eigen gjennomslagsstyrke.

**Margit Tøsdal:** Det har synt seg i det siste at stadig fleire kommunar går i gang med musikkskular, trass i den vanskelege økonomien mange av dei strir med.

Mest overraskande er det at ei rekkje små kommunar med veik økonomi er blant dei som har satsa mest. Dette er gledeleg, for det viser at det overalt i landet finst levande interesse i lokalmiljøa for aktivt arbeid for musikklivet. Skort på lærarkrefter og knappe økonomiske ressursar er naturleg nok hovudproblema for dei aktive musikkentusiastane, og det er derfor viktig å ta opp spørsmålet korleis ein skal finna fram til dei beste økonomiske og praktiske løysingane på desse felte. At dei kommunale musikkskulane velkomne, går tydeleg fram av den store tilslutnaden dei har fått. Det blir overalt meldt om kør av elevar som ønskjer å nyta godt av tilbodet der musikkundervisninga har kome i gang i kommunane.

Mønsterplanen med sine intensjonar for musikkfaget er eit godt mål å arbeida mot, og dei byar og bygder som har lykkast i å koma i gang med musikkskular, vil kunna fortelja om positive resultat, både for den einskilde og for skulemiljøet, og ikkje minst for samarbeidet mellom lokalsamfunnet og skulen. I samarbeid mellom dei kommunale musikkskulane og skuleverket elles blir grunnlaget lagt for aktivt, rikt musikkliv, samstundes som ei breiare rekruttering også blir sikra for vidaregåande musikkfagleg opplæring for dei unge, med alle dei perspektiv det inneber. Samtidig blir musikkskulen og ein serviceinstitusjon overfor musikklivet i kommunen, t.d. ved fagrettleiing. Dette er fullt i pakt med kulturmeldingane — St.meld. nr. 8 og nr. 52 for 1973—74.

Frå min eigen kommune, Os i Hordaland, kjenner eg til at prøveordninga med kommunal musikkskule som no er inne i sitt første aktive skuleår, har fått ein verkeleg lovande start som det er all grunn til å gleda seg over. Men det store behovet for musikkundervisning skaper stendig økonomiske problem, di meir idealistisk ein vil oppfylle målsetjinga. Men det triste er i dag at det blir så ulike sjansar for kommunane til å koma i gang med musikkundervisning, fordi dei som t. d. gjorde sine vedtak før utgangen av 1978 og hadde mot til å satsa på estetiske fagtilbod tidleg nok, er så langt heldigare stilte enn dei kommunane som enno ikkje har fått positive

vedtak frå sine kommunale styresmakter. Mange folkevaide vil i dag vera redde for å binda seg til nye utgifter dersom ikkje staten kjem inn i bildet med visse tilskottsordningar. Eg er derfor glad for at Regjeringa har nemnt musikkskulane som eit av dei formål som må prioriterast i åra som kjem, all den tid St.prp. nr. 1 for 1979–80 nemner at elevtalsutviklinga ser ut til å frigjera ressursar i skuleverket. Det er ein god tanke at ein alt no tar opp planleggingsarbeidet på lang sikt for å finna fram til dei mest tenlege tilskottsordningane også for musikkfaget, t.d. kunne ein ordna det på same måte som ein gjer med statstilskottet til lærarløner.

For ein time sidan fekk eg eit brev frå formannen i organisasjonen Hordaland Musikkskular, Vigleik Stoveland, underteikna også av ei rekke utsendingar til deira årsmøte 2. februar i år. Frå dette brevet siterer eg følgjande korte utdrag:

«De kommunale musikkskolene i Hordaland trenger statsstøtte.

19 av 34 kommuner i Hordaland har musikkskoletilbud for barn og ungdom. De fleste musikkskolene er startet opp i den siste 5-årsperioden og Os, Sund og Radøy kommuner markerte Barneåret 1979 med musikkskolestart. Mange Hordaland-kommuner har utarbeidet planer for musikkskole, men har ikke økonomisk evne til å sette igang.»

Brevet slutter slik:

«Representantene på Årsmøtet i 1980 i Hordaland Musikkskular vil legge stor vekt på at musikkskolene har vansker med å oppfylle målsætningen for musikkskolen, og at musikkskoleoppbyggingen ofte stangerer i startfasen.

Vi vil derfor be om at dere på vegne av kommunane i Hordaland går inn for å bedre musikkopplæringstilbudet til barn og ungdom gjennom statlig medvirkning.»

Mitt syn er at eit musikkskoletilbud ikkje bør vera eksklusivt. Målet er på lang sikt å nå eit ut musikkundervisning må bli ein like sjølsagd del av lagkrinsen som rekning, norsk og språkfag. Men til så lenge må nok hovudansvaret lida på kommunane i ei årrekke frametter, endå om det langsiktige målet sjølbært må vera gratis musikkundervisning for alle. I eit offentleg skuleverk der estetiske fag er fullt likestilte med nyttefag, i ein progressiv framtidsskule som skaper ny trivnad og stendig legg større vekt på dei medmenneskelege, mjuke verdiane i heim og skule.

Eg vil til slutt koma kort attende til dei positive ryktelene med kommunal musikkskule i min eigen kommune, Os. Ved den frivillige ordninga der har det lykkast å vekke stor in-

teresse for musikkundervisning, og med eit budsjett på 300 000 kr. maktar ein å gje tilbod til 330 elevar, fordelt på alle skulekrinsane i kommunen. 1/3 av kostnadene blir utlikna på elevane, og det medfører om lag 50 kr. pr. elev for månaden.

Tidlegare musikkskular i bygda er blitt inkorporerte i den kommunale musikkskulen, og ein har òg innført ei musikkbarnehageordning for 5- og 6-åringane, også i krinsane. Tanken er vidare å halda førebuande grunnkurs i musikk for 1.- og 2.-klassingane som ei tenleg ordning, slik at ein ikkje skal stilla for store krav til dei minste borna.

Skulestyret har utreidd spørsmålet grundig og drege den konklusjonen at førsteklasingane til dels er for veike til å kunna handtera somme av dei instrumenttypane som no er i bruk. Derfor har ein valt denne ordninga.

Olav Djupvik: La meg starte med å si meg glad for statsrådens generelt positive holdning til etablering av kommunale musikkskoler.

Musikk fyller en stor del av de fleste menneskers liv. En skole som ønsker å forberede barn og unge for livet, må derfor legge betydelig vekt på den musikalske allmenndannelse. Musikkens historie er en viktig del av vår kultur. Våre egne nasjonale folkemusikktradisjoner forteller hvordan musikken fulgte store og små fra vogge til grav og fra slekt til slekt. Alle var med på sitt vis. Det passive konsertpublikum var ennå ikke oppfunnet.

I vårt nytelsessamfunn preget av smak og behag, bruk og kast, er situasjonen dessverre blitt en helt annen. Pendelen har imidlertid etter hvert svingt så langt at vi i de seneste åra har sett et sterkt og målbevisst arbeid for at musikk igjen skal bli brukskultur gjennom egenaktivitet. Det fine ved denne aktiviteten er at den ikke er produkt av et kulturpolitisk program, men har sprunget ut av og har sin tyngde og kraft fra en folkebevegelse. Rygg-raden har vært skolemusikkorpsene og de mange bygdekor og musikkforeninger. Fra dette miljø kommer også drivkreftene i de vel 150 kommunale musikkskolene som nå er i drift. Det er ildsjeler som bærer dette arbeidet. Utallige er deres gratistimer i form av undervisning og nødvendig tilrettelegging. Uvurderlig er deres kulturinnsats. Utgiftene til instrumenter og annet undervisningsmaterieil, lokaleleie, frakt og annet er etter hver blitt så store at kakebasarer og andre former for pengeinnsamlinger ikke lenger strekker til. For høy elevkontingent kommer også i strid med selve ideen, nemlig at musikkskolene skal være tilbud for alle.

Som interpellanten påpekte, er vi kommet til et avgjørende punkt. Dersom det nå ikke

kommer klare signaler om en statsstøtteordning, vil denne kulturbevegelse bli satt tilbake. Det er ikke en brukbar ordning å henvise musikkskolene til å konkurrere om tilskott fra kommunenes kulturmidler. De må få faste statlige tilskott over skolebudsjettet etter samme prinsipp som grunnskolen for øvrig. Det haster med å utrede denne saken, og jeg håper departementet vil legge den fram for Stortinget allerede ved neste budsjettbehandling.

Jeg deler for øvrig interpellantens synspunkter på måten musikkskolene bør fungere på, nemlig at det bør være et samspill mellom grunnskolen, musikkskolen og musikkforeningene i kommunen. En må unngå stivbente, formelle krav til lærerkompetanse, og tillate kombinerte stillinger i grunnskole, musikk-skole og det øvrige musikkliv. Et slikt samarbeidsopplegg vil kunne befordre rekrutteringen av unge til det lokale musikkmiljø. Nettopp dette må være et av målene for musikkopplæringen.

Det var ikke uventet at statsråden ville vise til den vanskelige økonomiske situasjon og til at Kristelig Folkeparti har gått inn for å senke det maksimale elevtall pr. klasse på barnetrinnet til 25. Dette vil også kreve økte ressurser. Det er klart. Men hvor mye? Ifølge St.prp. nr. 1 for 1979–80 vil statens økte utgifter til senking av elevtallet utgjøre ca. 100 mill. kr. Dersom vi antar at musikkskolene vil bety en økt statsutgift på ca. 50 mill. kr., vil disse to reformene til sammen bety en økning på ca. 7,5 pst. på budsjettkapittel 230. Ingen har bedt om at denne økningen skal skje over ett år. Senking av elevtallet er foreslått over seks år. Dersom opptrappingen av bevilningene til musikkskolene skjer over like lang tid, vil disse to viktige reformene til sammen bety en årlig budsjettøkning på ca. 1,25 pst., og da er ikke innsparingen ved redusert elevtall trukket fra. Det er grunn til å understreke at begge disse reformene vil bety en vesentlig opprustning av skoleverket. I disse økonomisk vanskelige tider er det nødvendig å være nøktern. Men dersom disse tallene skremmer statsråden, synes jeg nok hans ambisjonsnivå er noe lavt. Som en liten sammenligning kan en jo minne om at hans forgjenger for to år siden på et annet viktig område foreslo en økning på 108 mill. kr. i ett jafs — over 90 pst. økning for en enkelt virksomhet. Det gjaldt voksenopplæring. Nå gjelder det barn og unge, og vi ber om en beskjeden økning fordelt over seks år.

Jeg håper statsråden er enig i at det i høy grad er nødvendig å komme dem til hjelp som i dag arbeider med barn og unge. Jeg håper derfor statsråden på nytt vil vurdere spør-

målet om tilskott til kommunale musikkskoler meget nøye, og på grunnlag av denne debatten legge fram saken så snart som mulig. I denne sak bør en kunne hevde at der det er politisk vilje, der er det også mulig å finne vei.

**Liv Aasen:** I nr. 7/1978 av Forsøksnytt fra forsøksrådets informasjonsserie skriver skoleinspektør og tidligere statssekretær i Kirke- og undervisningsdepartementet, Bodil Skjånes Dugstad, i et innledningskapittel om musikkforsøket i Trondheim bl.a.:

«Forsøket har sin basis i et mangfold av viktige skole- og kulturpolitiske dokument. Nye skolelover og læreplaner er en viktig side av dette. Diverse stortingsmeldinger om kulturpolitikk og kunstnernes kår er en annen del. Norsk kulturråds utredninger blant annet om frivillige musikk-aktiviteter, ballett og ballettutdanning, profesjonell og amatørvirksomhet osv., er den tredje viktige basis. Komiteinnstillinger og stortingsmeldinger om familien, barn og unges levekår og oppvekst, kommer også inn.»

Hun beskriver sammenhengen mellom de ulike musikkaktiviteter som en levende symbiose, og gir uttrykk for at vi trass i dagens økonomiske situasjon ser fram til en landsomfattende styrking av musikkopplæringen.

Statsråden sa her i dag at det utdannings-tilbud det her er tale om, bør prioriteres i kommende år, at musikkens plass både i kultursammenheng og i skoleverket vil bli styrket. Med dette svar har statsråden nettopp understreket den sammenheng det er mellom de ulike musikkaktiviteter. Det samordnede musikkforsøk i Trondheim har da også som kjent hatt Norsk kulturråds utredning om frivillige musikkaktiviteter for barn og unge som en ledetråd. Med bakgrunn i dette forslaget har man prøvd å stille opp følgende mål for musikkskolen:

- åpen for alle søkere,
- utadvendt virksom i opplærings- og kulturvirksomheter,
- et sosialt og kontaktskapende element for barn, unge og foreldre,
- og framfor alt integrert i det offentlige skoleverk.

Jeg vil særlig understreke det siste fordi jeg ser integrasjon i det offentlige skoleverk som den eneste vei for en virkelig demokratisering av musikkutdanningen.

Ingen vil vel bestride at musikkutdanningen i vårt land har vært elitepreget. Foreldrenes økonomi har vært avgjørende for denne utdanning.

Undervisningstilbudene i det offentlige skoleverk er stadig blitt utvidet, men det har kos-

tot kamp når det gjelder å vurdere hva som er nyttig, og hva som nærmest må betraktes som et luksustilbud.

I dagens skole er målet noe langt mer enn å gi såkalt matnyttig utdanningstilbud. Målet er at det enkelte menneske skal få utviklingsmuligheter ut fra sine evner og anlegg. Her kan musikken være et hjelpemiddel liksom vel som et undervisningsmål. Musikken er en ressurs — et viktig både psykologisk og pedagogisk hjelpemiddel i vanskelige opplærings-situasjoner.

Vi er opptatt av de tørre tall som utbygging av musikkopplæringen vil representere i kroner og øre. I dette regnestykket vil det være en enkel oppgave å få oversikt over utgiftssiden. Det som imidlertid ikke kommer med i dette regnestykket, er det som samfunnet totalt sett tjener på musikkopplæringen og dens ringvirkninger.

Hvem kan måle i tørre tall fordelene av at barn og ungdom får delta i musikkaktiviteter, og at de også ved siden av positiv fritidsaktivitet blant jevnaldrende får gi videre noe av sin musikkglede til andre, både til unge og gamle?

Og fordi vi ikke får frigjort de muligheter som ligger nettopp i musikk som en viktig ressurs, blir samfunnet fattigere.

Vi satser enorme beløp på å finne fram til oljekilder. Vi må være villige til å satse en brøkdel av slike summer på å finne fram til ressursene i det enkelte mennesket — ressurser som vil komme både enkeltmennesket og samfunnet til gode.

Dette er det sikkert enighet om. Men hvordan skal vi kunne sette opp et regnskap som viser at en investering i musikkopplæring vil gi samfunnet det mangedobbelte igjen på ulike områder?

Jeg føler meg imidlertid overbevist om at dette er sider ved musikkopplæringen som må komme med i den videre vurdering. Og blir det gjennomslagskraft for en slik tenkemåte ved evaluering av forsøkene, er jeg viss på at konklusjonen vil bli at samfunnet totalt sett vil tjene på å investere en god del i musikkopplæring. Og vi kan da stille spørsmålet: Har vi råd til å la være å styrke musikkopplæringen i landet vårt?

Johann Syrstad: I diskusjonen om utviklingen av vår grunnskole framhever vi ofte betydningen av å styrke de estetiske fags plass. Aktivitet knyttet til sang og musikk er av varig verdi for alle som får muligheter til å delta i forskjellige sammenhenger, enten det gjelder kor, korps eller på andre måter.

Opplæring i musikk må i hovedsak foregå for enkeltelever eller i små grupper med få

elever for hver lærer eller instruktør. Det blir derfor en kostbar opplæring, spesielt etter det tradisjonelle mønsteret. Dette har gjort at vi har hatt lite organisert musikkopplæring, og at musikkundervisning utover det rent elementære stadium er blitt et tilbud til de få som bodde nær de store sentra, og de som har foreldre med økonomisk evne til å dekke de relativt store kontingenter.

Erfaringsene fra de samordnede musikkforsøkene, som også interpellanten nevnte, viser at det er mulig å finne opplegg som gir en vesentlig rimeligere løsning enn de tradisjonelle.

Først og fremst ser jeg det nå som viktig at disse samordnede musikkforsøkene kan gjennomføres — og gjennomføres etter planen med såkalt åpent opptak, dvs. at en tar så lav elevkontingent at denne ikke begrenser tilgangen av elever ut fra foreldrenes økonomi, og at en gir alle som ønsker det, adgang til å delta uten noen form for test eller prøving på forhånd.

Tilslutningen har vist at behovet er til stede i en slik grad at det sprenger de økonomiske rammer i de aktuelle kommunene. Det er vel gjennom kirke- og undervisningskomiteens behandling av budsjettet for i år funnet en løsning for dette året. Vi får håpe at forsøkene nå kan føres til ende uten altfor store økonomiske bekymringer for dem som har det daglige ansvar for driften av skolene. Resultatet av disse forsøk skulle kunne gi oss et godt grunnlag for å vurdere musikkopplærings plass og form i skolen i åra framover.

Kommunale musikksskoler har størst betydning for dem som går der sjøl. Men de har også stor betydning som miljøfaktor og for området omkring skolen. De betyr inspirasjon til egenaktivitet i musikk og sang. De yter faglig bistand til kor og korps og hjelper til å holde slike tiltak i gang både for unge og mer voksne mennesker.

Men mange steder kjemper kommunale musikkopplæringstiltak, enten det gjelder undervisning som en del av grunnskolen eller i separate institusjoner, en stadig kamp med økonomien. I trange tider blir ofte kulturtiltakene en salderingsfaktor. Resultatet kan lett bli at økonomisk svake kommuner, sjøl med all velvilje og syn for den verdi musikkundervisningen har, rett og slett blir nødt til å kutte ut alt som ikke er direkte nødvendig, og da viser all erfaring at de myke verdier har vanskelige tider. Slik blir gjerne tilbud om opplæring i musikk noe som blir forbeholdt dem som vokser opp i mer velstående kommuner.

For Senterpartiet har det vært et overordnet mål for utdanningspolitikken at alle bør ha et mest mulig likeverdig tilbud, uavhengig av bosted og av foreldrenes økonomi. Og det

kan best skje ved at en stor del av utgiftene til utdanningssystemet dekkes av det store fellesskap — staten.

Dersom vi ønsker å gjøre opplæring i musikk til et tilbud til alle som ønsker det, må for det første utgiftene for den enkelte elev holdes på et akseptabelt nivå. Dessuten må ikke belastningen på kommunenes økonomi bli så stor at drift av kommunale musikkskoler begrenses til et fåtall kommuner.

Hvordan musikkundervisningen skal organiseres i forhold til skoleverket ellers, og hvordan utgiftene skal dekkes og fordeles i framtida, får vi etter min mening komme tilbake til når erfaringene fra de samordnede musikkforsøkene er vurdert i sammenheng. Jeg regner også med at de forslag som er tatt opp i Braseth-utvalgets innstilling, blir vurdert i samme sammenheng. Men jeg tror vi trenger tiltak som kan virke raskere. Det haster dersom vi skal berge mange av de kommunale musikkskolene over de første økonomiske kneikene. Og sjøl om også staten har sine økonomiske problemer å stri med, tror jeg det ville være vel anvendte midler å søke å finne former for støtte fra staten for å holde de kommunale musikkskoler i gang — til gagn og glede både for dem som får opplæring der, og for de miljøet som de virker i.

**Kristine Rusten:** All musikkpedagogisk verksemd er med på å leggja eit godt grunnlag for vår musikkultur i notida og i framtida. Opplæring og skoling i musikk vil i tillegg gje eit solid fundament for eit rikt og variert musikkliv ute i våre lokalsamfunn.

I kulturmeldingane, St.meld. nr. 8 og St.meld. nr. 52 for 1973–74, vart det sterkt understreka at ein ville leggja vekt på å styrkja alle tiltak som medførte større kulturell eigenaktivitet. Nettopp dette gledelege ved ei auka interesse gjennom eigenaktivitet er av dei ting som mange kommunar no ser resultatet av. Musikken har som ei følgje av m.a. undervisning i dei kommunale musikkskulane gjeve ei positiv utvikling både for barn, unge og vaksne som det er vel verdt å ta vare på.

Det omfang av interesse både frå elevar og foreldre som idéen om slik offentleg organisering av musikkundervisning har skapt, er det all mogleg grunn til å gleder seg over og følgja opp vidare. Gledeleg har det òg vore at så mange politikarar rundt omkring i dei ymse kommunar har vist framsyn og vilje til å prioritera dette formål, trass i ein trong kommunaløkonomi. Likevel vil det vel knapt finast gode slike tilbod med mindre ein har tilgang både på økonomiske ressursar og godt kvalifiserte lærarar. Såframt ein skal kunna halda oppe ein tilfredsstillande aktivitet som

gjev stabil undervisning og sikre arbeidsplassar, må ein her etablere ei ordning med stønad frå det offentlege, t.d. i form av refusjon av lærarløner på same måte som i grunnskulen for derved å sikra dei økonomisk svakaste kommunar den høgaste tilskotsordning. Hensikta må vera å skapa grunnlag for eit mest mogleg likeverdig musikktilbod for barn og ungdom, uavhengig av bustad og kommunal økonomi.

Viktig i denne samanheng er det at opptaket må vera ope, basert på interessa hjå eleven og utan kvalifikasjonstest ved inntak. Eigenandelen frå den einskilde heim bør ein halda fram med, men ein bør ikkje koma opp i ein slik kostnadsfaktor for den einskilde at dette blir med og hemmar interessa og skapar sosiale skeivheiter.

I staden for å gjera musikktilboda for eksklusive burde ein gjera musikken til eit alternativ i skulen, t.d. for dei mange som fell utanom idrettstilboda i skule og samfunn. Ved god planlegging og samarbeid burde det her vera mogleg å koma fram til elastiske, tenlege opplegg, som for ettertida gjev musikken dens rettmessige plass i vårt opplæringsssystem.

Eg nemner i den samanheng berre stikkord som valfag og alternativ opplæring, og ut frå den teoretiske «slagside» det ofte er klaga over at vår grunnskule har, burde vi gjennom dette kunna retta ein del på desse skeivheitene.

Startgrunnlaget på vårt viktige musikkfelt bør for kommunane vera mest mogleg likt, slik at vi kan halda oppe og helst styrkja musikkens sentrale plass i vår kultur og våre kulturtilbod. For oss alle vil det vera meningsfylt å nytta musikken i førebyggjande barne- og ungdomsarbeid samt å skjela til dei store verdiar dette gjev attende til både einskildindivid, til grunnskule og til lokalsamfunn, verdiar som etter mitt syn svært vanskeleg kan målast i kroner og øre.

Likevel — og til sist — er og blir statleg stønad til kommunale musikkskular eit prioriteringsspørsmål når det gjeld dei komande budsjett, sjølv om viljen er den beste.

I Budsjett-innst. S. nr. 12 for 1979–80 har Arbeiderpartiets medlemmer i kyrkje- og undervisningskomiteen slutta seg til departementets syn og prioritering på dette området, om det måtte bli rom for ein generell volumauke i grunnskulen. Her har ein streka under behovet for å kunna utvida valfagstilbodet for dei praktisk-estetiske fag, m.a. musikk, og da t.d. i samarbeid med kommunale musikkskular, og at dette er noko av det som vi meiner bør styrkjast.

Eg er samd med statsråden i at overfor denne gode sak som vi har drøfta i dag, står

vi svakare dersom vi prioriterer andre generelle kostnadskrevjande reformer i skulen. Vår økonomi er vel neppe slik at vi har anledning til å tapa av syne heilskapen i den kostnadmessige fordelinga innafor vårt skuleverk, og å rekna med at vi skal kunna få både i pose og sekk. Det er vel heller ikkje ønskjeleg at staten skal betale alt det som kommunale musikkskular kostar. Ein må her ikkje oversjå det frivillige, positive og omfattande arbeid som har vore utført av foreldre, elevvar og organisasjonar i denne samanheng. Dette samarbeid i kulturell ånd på sitt beste i lokalsamfunna må ikkje kneblast og utskvisast. Til det er det for verdifullt.

**Odd Einar Dørum:** Ifølge registreringer i 1979 er antallet kommunale musikkskoler ca. 150 pluss 15 private og halvkommunale og 85 under planlegging. Elevantallet som er registrert ved Norsk Musikkskoleråd for skoleåret 1978–1979, er ca. 33 000.

Det sterkeste argument som har vært brukt for oppretting av kommunale musikkskoler rundt omkring i landet, har vært alle barns like rettigheter til å få en kvalitativt god instrumental og vokal undervisning. Dette kan ikkje grunnskolen alene makte å gi i dag, selv om også barneskoler i mange kommuner i økende grad gir slik musikkopplæring gjennom valgfagtilbud i musikk.

Ved å opprette musikkskoler har kommunene også kunnet tilby arbeidsplasser for høyt kvalifiserte musikkarbeidere og slik kunnet hjelpe både grunnskoler og det frivillige musikkliv med spesiallærere i musikk, instruktører og dirigenter.

De musikkpedagoger som i dag ved statlig hjelp utdannes ved bl.a. Musikkhøgskolen og de seks landsdelskonservatoriene, går først og fremst til de kommuner som kan tilby best mulige arbeidsforhold. Kommuner som ikkje gir et tilbud om en god musikkopplæring, vil dessuten medvirke til at barn med særlige musikkinteresser fra disse kommunene nærmest vil være sjanseløse i kampen om studie-plasser ved de høgere musikkutdanningsinstitusjonene.

Musikkskolen bør i dag også betraktes som det offentlige bidrag i arbeidet for å bevare og videreutvikle et rikt musikkliv i bygd og by. Det er åpenbart at de passiviserende tendenser som en ofte registrerer hos barn og ungdom gjennom f. eks. TV-kulturen, må møtes med konstruktive tiltak fra myndighetene. At mange kommuner har innsett dette, skulle det stadig økende antall musikkskoler være et tydelig tegn på.

Det som en imidlertid nå registrerer, med sterk beklagelse, er at de kommunale mu-

sikkskolene oftere og oftere blir en salderingspost på kommunebudsjettene når økonomien begynner å bli trang. Og det er den i de fleste kommuner.

Det har også vært et poeng ved en del av musikkskolene, bl.a. gjennom forsøksvirksomheten i Trondheim, Bjugn og Sandnes, å legge opp til en rekruttering som gjør at alle barn, uansett økonomiske, sosiale og andre interesser, på like fot skulle kunne komme inn på skolene. En ville her ta sikte på å bryte et elitepreg og gjøre musikkskolene til et tilbud for alle barn, med andre ord et forsøk på også på dette område å leve opp til mønsterplanens idealer.

Tankegangen bak disse forsøkene var at musikkopplæringen skulle skje på grunnskolen premisser, dvs. at alle barn burde ha lik mulighet til å ta del i tilbudet, og at sosiale og økonomiske eller geografiske årsaker ikkje måtte føre til at barn ble stengt ute fra musikktilbudet. For musikkskolene har dette i forsøkskommunene betydd at skolene måtte ha et åpent opptak, dvs. at musikktester ikkje måtte benyttes som uttakskriterium, og at skolene burde ha lavest mulig elevkontingent. Helst skulle skolen ha vært gratis, akkurat som grunnskolen undervisning.

Svært mange musikkskoler tvinges til å bryte disse prinsippene. Bl.a. har mange begrensninger i opptaket og høye elevavgifter. Enkelte skoler har dessuten blitt presset til å ha en gjennomsnittlig gruppestørrelse langt utover det forsvarlige, noe som river bort selve grunnlaget for musikkskolene: undervisning av god kvalitet.

Årsaken til disse problemene er selvsagt først og fremst økonomien. Det finnes ingen lov om offentlig musikkundervisning, og dessuten er kommunene alene om å bære den økonomiske byrde det innebærer å ha musikkskoler. Skal vi derfor i framtida kunne ta vare på den mulighet en har til samarbeid mellom det frivillige musikklivet i en kommune, musikkskole og grunnskole, må vi få sikret de økonomiske sidene ved musikkundervisningen.

I utgangspunktet må vi derfor godta at musikkundervisningen må skje på grunnskolen premisser, og med de kriterier jeg har gjort rede for tidligere i dette innlegget. Det må medføre at de kommunale musikkskoler gis en statlig støtte. Dette er viktig dersom et offentlig musikkundervisningstilbud i Norge skal kunne videreutvikles ut fra de samme demokratiske prinsipper om like rettigheter og muligheter for alle barn som gjelder i grunnskolen for øvrig. Derfor bør en slik statlig støtteordning være den samme for musikkskolene som for grunnskolen. Dette bør

være et prinsipp vi kan stå på, selv om en kan diskutere de praktiske tilpassinger til et slikt prinsipp.

Dersom det blir enighet om en slik støtteordning, ligger forholdene sterkt til rette for en fullstendig integrering av musikkskoletilbudet i norsk grunnskole, der det også egentlig hører hjemme. Jeg vil derfor slutte opp om de holdninger som er kommet til uttrykk ved interpellantens initiativ og det forslaget han har fremmet i denne saken.

**Petter Thomassen:** Sang- og musikktradisjonene i skolen har de senere år hatt for dårlige utviklingsmuligheter. Denne erkjennelse har medført et reelt behov for kommunale musikkskoler rundt om i landet.

Det satses i sum meget betydelige ressurser på å gi barn og voksne et opplæringstilbud på dette området. Det er tale om offentlige og private midler, og det er ikke minst tale om frivillig og ulønnet innsats fra foreninger, lærere og foreldre som det bør stå stor respekt av. Dette er så verdifulle bidrag til vårt kultur- og samfunnsliv at det fra myndighetenes side må oppmuntres til fortsatt og forsterket innsats på området. Det verdifulle aktivitetstilbud dette representerer, særlig for de unge, må ikke undervurderes. Spesielt i mindre lokalsamfunn, hvor de øvrige aktivitetstilbud vanligvis er sterkt begrenset, er denne siden av saken betydningsfull.

Det kan neppe sies å være noe merkelig i at musikkskolevirksomheten har antatt ulike former utover landet. Årsakene til ulikhetene har naturlig nok sammenheng med de disponible ressurser, tilgangen på lærerkrefter, bosettingsmønster og skolestruktur m. v. Det sier seg selv at problemene med å kunne gi et brukbart opplæringstilbud i sang og musikk er større i grisgrendte strøk med lange avstander og beskjedne folkemengde enn det er i tettstedene.

Det finnes likevel eksempler på at også på slike steder er det mulig gjennom samarbeid og vilje til satsing å oppnå oppmuntrende resultater. Jeg vil i denne sammenheng som en illustrasjon bare trekke fram den aktivitet på sang- og musikkområdet som den lille kommunen Sørfold i Nordland fylke har maktet å sette i verk.

Sørfold har bare 2 800 innbyggere, selv om kommunen i areal dekker hele 1 562 km<sup>2</sup> og strekker seg fra kysten til svenskegrensen. Inneværende år har grunnskolen i kommunen 426 elever, fordelt på seks skolekretser i betydelig avstand fra hverandre.

Sørfold har helt fra starten i 1976 satset på et integrert opplegg, der grunnskole, musikk-skole og frivillig musikkliv utgjør et samlet og

enhetlig tilbud til barn og voksne. Kommunens beskjedne ressurser var bestemmende for en slik måte å løse oppgaven på. Og den satsing som er gjort i Sørfold, har gitt bemerkelsesverdige resultater. I 1974 hadde det organiserte musikkliv i kommunen 2,8 pst av kommunens befolkning som aktive deltakere. I dag ligger prosentandelen på over 10. Fra bare å ha et nystartet skolekorps og et damekor i 1974, finner man i dag fire korps, tre kor, to kammergrupper, strykeorkester, trekkspillklubb og musikkskolens elever. Halvparten av grunnskolens elever deltar i musikkaktiviteter av et eller annet slag. I sannhet et imponerende resultat i en kommune hvor avstandsproblemene er betydelige og den kommunale økonomi anstrengt. Den frivillige innsats har vært imponerende, og har sterkt bidratt til at kommunens beviste satsing har gitt slike oppmuntrende resultater.

Men uansett stor frivillig innsats er det klart at aktiviteten koster penger, ganske mange penger, målt mot kommunens økonomiske bæreevne. Nettoutgiftene for kommunen for 1980 til musikkskole/musikkliv beløper seg til vel 130 kr pr. innbygger.

Selv om viljen åpenbart er til stede på kommunalt hold til å fortsette arbeidet etter det mønster man hittil har fulgt, er dette i ferd med å bli en for tung bær å bære for kommunen. Aktivitetstilbudet kan neppe opprettholdes på dette nivå uten en forsterkning av det økonomiske grunnlag for driften.

Selv om innføringen av en statsstøtteordning til kommunale musikkskoler på mange måter strider mot den reformprosess som nå pågår, hvor man bl. a. sikter mot å fjerne i stedet for å opprette ulike støtteordninger mellom stat, fylker og kommuner, innbyr vel formålet og situasjonen i dette tilfellet til at man ikke lar seg overvelde av prinsippene, men vurderer en slik statlig støtteordning innført.

**Inger Lise Gjerv:** De fleste har forutsetning for å lære å spille et instrument. Mange kan også nå så langt at deres omgivelser får glede av ferdigheten. Men aktiv musikkutøvelse er først og fremst en innfallsport til den enkeltes personlige musikkglede.

Den utøvende musikkopplæring har likevel de fleste steder vært overlatt det private. Dette er vel den vesentligste årsak til at musikkopplæringen i Norge har vært og fremdeles er meget ujevn og i stor grad betinget av ytre forhold som økonomi og geografi.

De musikkskoler vi nå har fått i en del kommuner, er skåret over ulik lest, men tar vel alle sikte på å råde bot på denne svakheten. Det er mitt inntrykk at de samordnede

musikkforsøk i Trondheim, Bjugn og Sandnes ligger nærmest det som bør bli en fremtidig modell for musikkopplæringen i hele landet. Jeg legger i denne vurdering vesentlig vekt på at en i disse forsøkene har nyttiggjort seg eksisterende ressurser gjennom valgframmen i grunnskolen. Dette har økonomiske fordeler og har etter mitt inntrykk også beriket musikkfaget i skolen. Ikke minst vil det at elevene får opplæring mens de er på skolen, bety meget for elevene rundt om i store deler av landet som bor langt unna et opplæringssted. De positive erfaringer en har gjort med opplæring i grupper, peker også fremover og gjør en fremtid med tilbud om instrumentopplæring for alle som ønsker det, mer realistisk.

Til slutt i denne sammenheng vil jeg fremheve det fine samarbeid en i disse forsøkene har fått med det lokale, frivillige musikkliv som kor, orkester, korps og den betydning musikkskolen derigjennom har for kulturlivet på stedet.

Det har i debatten i dag ikke vært uenighet om verdien av musikkskoler, men interpellanten reiser spørsmålet om disse skolene i fremtiden bør ha statstilskudd. Synet på dette er mer nyansert. Statsrådets svar var imidlertid greit: Muligheten for statsstøtte er avhengig av prioritering. Personlig er jeg enig i den prioritering Regjeringen gikk inn for i budsjettproposisjonen i fjor høst, og som statsråden i dag viste til, nemlig at spesielle tiltak for funksjonshemmede, økt mulighet for deiligstimer i de første klassene og et utvidet valgtagstilbud må prioriteres høyere enn en generell nedsettning av elevtallet i klassen. Jeg er imidlertid ikke overbevist om at Kristelig Folkepartis skolepolitikere ser denne økonomiske sammenheng. Representanten Djupviks innlegg i dag kunne f. eks. tyde på det. Det er behagelig å tale for «pose- og sekkordninger», realistisk er det imidlertid ikke.

Et annet spørsmål er i hvilken grad en vil ta sikte på å beholde øremerkede tilskudd til kommunene i fremtiden. NOU 1979: 44 legger opp til et nytt inntektssystem for fylkeskommunene med rammetildelinger etter det såkalte finansielle ansvarsprinsipp. En tilsvarende utredning om kommunenes inntektssystem er under arbeid. Det er vanskelig å si nå i hvilken grad disse delegeringstankene blir realisert, men jeg finner det betenkelig å gjøre den fremtidige musikkskoledrift avhengig av et system som kanskje står foran avvikling.

Musikkskolene har imidlertid fristet en usikker tilværelse i mange kommuner de siste år, og enda flere kommuner har til tross for god vilje ikke maktet å realisere sine mu-

sikkskoleplaner. I dette bildet ser en klart behovet for økonomisk hjelp fra staten. Og dersom vi ønsker å bygge opp et relativt likeverdig musikkopplæringstilbud for barn i hele landet, synes det vanskelig å komme utenom statstilskudd, i alle fall i en innføringsfase. Et alternativ på sikt kan likevel være en lov om musikkundervisning. Jeg vil be departementet også vurdere dette nærmere.

**Borghild Røyseland:** Representanten Kjell Magne Bondevik har i denne interpellasjonen tatt opp en sak som kanskje er spesielt i søkelyset i en god del kommuner i disse dager.

Vi er inne i en tid med økonomiske innstramminger på flere hoid. Dette har i stor grad blitt følbart for mange av landets kommuner og blir det nok i enda større grad i tiden som ligger foran oss. Jeg tror det er helt rett, dette som ble hevdet i innlegget til interpellanten, at avgjørelsen om et være eller ikke være for en del kommunale musikkskoler er ved et avgjørende punkt nå også nettopp av den grunn han pekte på, at kommunenes bundne utgifter utgjør en meget stor del av kommunebudsjettet. Disse kan en ikke gjøre noe med. Derfor må en gå løs på de utgiftsposter der det er mulighet for nedskjæring, bl. a. utgiftene til kommunal musikk-skole. Vi har da også eksempel på at nettopp dette er gjort. Jeg tenker da på Eigersund kommune i Rogaland som siste år gikk til det skritt å legge ned den kommunale musikkskolen.

Ellers er vel Rogaland et fylke som ligger meget godt an når det gjelder kommunale musikkskoler, kanskje det fylket som ligger på topp i vårt land. Av fylkets 26 kommuner er det 21 kommuner med musikkskoledrift. Min egen kommune, Sandnes, er jo sterkt involvert i denne debatt i dag. Det er en av de tre kommuner som er med i forsøkene som det vises til i saken, nemlig Trondheim, Bjugn og Sandnes.

De erfaringer en har høstet i Sandnes når det gjelder musikkskoledrift, er gode. 20 pst. av elevene i grunnskolen benytter seg av dette tilbudet. Dette har nok vært en sterkt medvirkende årsak til det meget rike sang- og musikklivet i byen. Representanten Bondevik understreket dette med berikelsen ved selv å kunne delta i sang og musikk, og ikke bare være mottaker. Dette spørsmål har vært tatt opp av andre i denne debatten, men jeg vil også nevne et annet moment. Personlig ser jeg på dette med deltakelse i sang- og musikklivet for barn og ungdom som et av våre beste virkemidler i forebyggende barn- og ungdomsarbeid. Derfor må vi være med og legge til rette så dette undervisningstilbudet

kan bli et reelt tilbud til alle. Da må bl.a. kontingenten holdes på et lavt plan. Skal det fortsatt være mulig med lav kontingent og åpent opptak, må nok staten tre til med støtteordninger, ellers vil neppe Eigersund kommune bli eneste kommune som går til det skritt å utvikle den kommunale musikkskole.

Jeg håper departementet vil følge oppfordringen fra representanten Bondevik, og jeg vil gjerne legge til: Det bør gjøre det så snart som mulig.

**Stein Ørnhei:** Det er ikke vanskelig å være enig med interpellanten i at det er svært verdifullt at flest mulig får et forhold til musikk gjennom selv å være aktive utøvere. I et samfunn som vårt er det viktig at både barn og voksne blir motivert til å bruke deler av fritida til noe som er meningsfylt. Altfor mange er mest opptatt av ting som ingen utfordring gir, framfor å bruke seg selv i skapende arbeid. Derfor tror jeg at f.eks. en sterk satsing på musikk fra tidlig alder kan gi svært positive resultater. Det gir samtidig ringvirkninger til andre kulturaktiviteter.

De forsøk med musikkundervisning i skolen som drives, er viktige fordi de viser vegen bort fra en situasjon der skikkelig musikkundervisning var forbeholdt de få som hadde økonomisk evne til å skaffe seg den. Men det er selvfølgelig nødvendig å ha for øye at det skal bli et tilbud til alle skolebarn i en kommune. Sørfold skolestyre sier i et brev at de ønsker en skole for alle i kommunen og ikke en kostbar «finkulturghetto» i en separat institusjon. Det er jo godt og riktig sagt.

Interpellanten understreket at kostnaden for den enkelte elev må være lav. Familier med svak økonomi må ikke bli stengt ute, elevkontingenten må ikke representere noen økonomisk hindring for noen grupper i samfunnet. Jeg er så enig.

Et annet forhold som er viktig både når det gjelder disse musikkforsøkene og i en videre sammenheng, gjelder de barna som kommer fra miljøer som av forskjellige årsaker ikke gir den støtte og stimulans som skal til for å delta i og få utbytte av slike tiltak. I Bjugn, som har drevet denne forsøksvirksomheten siden 1977, vet vi at en har nådd fram til mange barn som f. eks. ikke er aktivisert gjennom idrett. Men er det likevel de barna vi helst så at en fikk med, med tanke på å forebygge seinere problemer? Eller er det kanskje først og fremst barn fra såkalte ressurssterke miljøer som også trekkes med her? Alle er enige om at vi må gjøre noe med ungdomsproblemer. Derfor kan vi ikke vurdere tiltak av den typen vi drøfter i dag, uten å bringe inn nettopp tanker om hvordan vi kan fange

opp de barna som er mest utsatt, så tidlig som mulig.

Et sentralt punkt i den videre debatt om musikk i skolen vil være: Har vi råd til det? Jeg mener vi har det, og vi burde ha råd til å gi skolen levelige vilkår ellers også. Vi er nok langt fra den situasjon som interpellanten ønsker: at det bør være en kjær plikt for det offentlige å sørge for at barn og unge får tilbud om fullverdig og systematisk musikkundervisning. Til det er nok dessverre forholdene rundt i kommunene altfor ofte slik at en må dele viskelær i to for å få budsjettene til å holde. Og jeg kan heller ikke la være å minne interpellanten og andre som har deltatt i debatten, om at de neppe bidrog til å bedre skolens situasjon da tilskottsprosenten til lærerlønninger ble redusert på fjorårets budsjett. I SV er vi villige til å strekke oss langt både når det gjelder midler til musikk og andre tiltak i skolen, men da må det også være politisk vilje fra andre her i Stortinget til å ta hele skolens situasjon alvorlig.

**Gunnar Vada:** Sang- og musikklivet har vært og er fremdeles en av de viktigste kulturfaktorer i en stor del av landets kommuner. Ved siden av idretten er det disse aktivitetene som engasjerer det største antall aktive utøvere. Sang og musikk har i likhet med idretten særlig stor tilslutning fra unge utøvere. Foreldre og andre musikkinteresserte gjør en enestående innsats for å skape grunnlag for virksomhet i skolekorps, musikk- og orkesterforeninger. En stor del av arbeidsinnsatsen fra de voksnes side går imidlertid med til å skape det nødvendige økonomiske grunnlag for drift av disse foreningene. Instrumenter og annet utstyr krever meget store uttellinger, og instruksjon og undervisning i de forskjellige instrumenter og disipliner er ofte avhengig av frivillig innsats fra voksne aktive amatørmusikere, som betrakter dette som en kjær hobby, men også som et bidrag for å make den nødvendige rekruttering.

Det sies at vi har verdensrekord i antall skolekorps her i landet, og dette er til stor glede også for oss som ikke selv er utøvende musikere. Vi får inderlig håpe at musikkorpssene — både de små og store — også i framtida gis mulighet til å skape den feststemning som disse aktører makter å gi oss, hvert i sitt lokalsamfunn.

Når det gjelder allsidigheten i det musikktilbud vi her i landet kan gi våre unge, står vi dessverre langt tilbake. Riktignok har en lang rekke kommuner gjennom sine musikkskoler gjort et stort arbeid for å gi musikkundervisning til stadig flere. Arbeidet med å starte opp

og holde musikkskoler i gang er i stor grad utført på frivillig grunnlag av musikkinteresserte foreldre, og den økonomiske støtte og forståelsen for hva dette betyr, har vært noe varierende hos de lokale myndigheter. Rekrutteringen til de tradisjonelle skolekorps har hittil vært tilfredsstillende, mens stadig flere musikk- og orkesterforeninger er i ferd med å gå i stå på grunn av manglende rekruttering. Dette er en utvikling som vi ikke kan akseptere.

Slik det er i dag, er det også de økonomisk sterke kommuner som makter å gi barna et tilfredsstillende tilbud om musikkopplæring. Dette gir en forskjellsbehandling kommuner og distrikter imellom som i dag betraktes som uakseptabel på de fleste områder. Rekrutteringen til den høyere musikkopplæring vil for framtida komme fra de kommuner som makter å gi sine unge et undervisningstilbud allerede fra førskolealder, mens elever fra kommuner som ikke har denne muligheten, utvilsomt vil komme til kort, sjøl de med betydelig musikk talent.

Ut fra det mål at musikk er et obligatorisk allmenndannende fag i grunnskolen, må det være et fag for alle. Undervisningen må bygge på den forutsetning at de fleste har musikalske evner som kan utvikles videre. Til dem som hevder at økonomiske begrensninger er til hinder for en utvikling av kommunale musikkskoler, vil jeg bare anføre at dette må føres på kontoen forebyggende tiltak for sosiale og kriminelle problemer, som brer seg faretruende blant de yngre årsklasser.

Dersom alle barn her i landet skal få et noenlunde likt tilbud om musikkopplæring, må det på sentralt hold trekkes opp klare retningslinjer, og det må legges til rette et økonomisk grunnlag for trinnvis utbygging av kommunale musikkskoler. Det er viktig i denne sammenheng å være oppmerksom på nødvendigheten av det samarbeid som må foregå mellom grunnskolen med dens musikkundervisning og de kommunale musikkskoler som ikke har direkte tilknytning til grunnskolen. Et samarbeid med korps og musikkforeninger må også være en selvfølge. Hvilke modeller som skal velges, var interpellanten inne på i sitt første innlegg. Slik det i dag ser ut, synes det å kunne bli den beste løsning at musikkskolen inngår som en del av tilbudet i grunnskolen.

Til slutt vil jeg spørre om statsråden nå kan gi et svar på om Braseth-utvalgets innstilling, som nå snart har ligget i departementet i fem år, kan bli tatt fram og vurdert med sikte på en løsning av m.a. de økonomiske problemer i tråd med det utvalget har foreslått.

Jeg vil for øvrig gi min tilslutning til det forslag som interpellanten har fremmet.

**Per J. Husabø:** Eit aktivt song- og musikkkliv er ikkje berre ein kulturfaktor, men òg i høgste grad eit miljøskapande fritidstilbod, særleg for born og ungdom. Men i seinare år har det diverre vist seg at dei friviljuge song- og musikkaktivitetane har gått sterkt tilbake. Dette gjeld ikkje minst ute på bygdene, der lærar- og leiarspørsmålet har skapt store problem. Ein skal her vere merksam på at opplæringsarbeidet i stor monn har vore utført av friviljuge einskildpersonar, som ofte har fått lite støtte frå dei lokale styresmaktene si side. Når desse eldsjelenene går trøyt, viser det seg vanskeleg å få andre til å føre arbeidet vidare.

Denne uheldige situasjonen har etter kvart ført til eit sterkare engasjement frå kommunane si side, og som interpellanten nemnde, vert det no i fleire kommunar gjort eit verdfullt arbeid for å gje musikkundervisning til stadig fleire. Såleis har 150 kommunar vore i gang med musikkskuledrift, medan om lag 90 kommunar for tida arbeider med å løyse problemet. Dersom desse kring 240 kommunane var komne i gang, ville 50 pst. av dei norske kommunane ha musikkskular. Etter interpellantens utsegn ville dette dekkje kommunar som til saman utgjer 80 pst. av folketalet i heile landet.

Men ein kan då stille seg spørsmålet korleis det vil gå med dei resterande 20 pst. av innbuarane som høyrer heime i dei 50 pst. av kommunane som enno ikkje er komne i gang med å førebu musikkskular. Dette vil stort sett vere kommunar med dårleg økonomi, lite folketal og spreidd busetnad. Det er truleg at desse lyt vente lenge før dei kjem i gang med musikkskuledrift, om ikkje ein får ei tryggare finansieringsordning enn tilfellet er i dag.

Det er difor etter mi meining særst verdfullt at interpellanten tek opp spørsmålet om ei statsstøtteordning for kommunale musikkskular. Ei slik ordning ville føre til eit reelt tilbod for alle utan omsyn til økonomiske tilhøve, hjå kommunane eller den einskilde. Siktet måle må såleis verte at musikkskulane skal vere for alle og ha så låg elevkontingent at det ikkje skapar økonomiske problem for noka gruppe i samfunnet.

Å integrere musikkskulen i grunnskulen, slik interpellanten nemnde, ser ut til å vere ein god arbeidsmåte. Dette vert òg understreka gjennom dei forsøk som t.d. vert utførde i Trondheim, Sandnes og Bjugn.

Også når det gjeld mindre kommunar, er det gjort verdfulle røynsler med ein såkalla integreringsmodell slik den t.d. vart nytta i Sørfold kommune i Nordland. Ved innføringa

av den kommunale musikkskulen vart det oppretta halv stilling som rektor, og same person vart også tillagd tilsynsplikt når det gjeld musikkundervisninga i grunnskulen. Seinare er denne rektorstillinga kombinert med halv stilling som kommunal musikkleiar.

Dette viser at også mindre kommunar gjennom kombinerte stillingar kan få kvalifiserte søkjarar og såleis utnytte ressursane på beste måte. Det har elles vist seg vanskeleg i mange småkommunar å få tilsett både musikkleiarar og organistar på grunn av mangel på søkjarar.

Det er å vone at eit samarbeid mellom dei kommunale musikkskular og musikkundervisninga i grunnskulen i framtida vil løyse også desse problema. Vidare er det grunn til å understreke den ringverknad musikkskulane vil ha på t.d. musikklag, kor, korps og orkester. Her er det snakk om både å rekruttere og stimulere til eit rikare musikkliv både for dei aktive og ikkje minst for dei meir passive tilhøyrarar. Men det kjem diverre stadig opplysningar frå fleire kommunar kring i landet om at musikkskulane vil få store vanskar om det ikkje kan skapast tryggare økonomiske ordningar. Det er såleis å vone at denne interpellasjonen kan vere med og framskande ei positiv løysing, og at departementet om ikkje altfor lenge vil leggje fram for Stortinget forslag til ei ordning med statsstøtte til kommunale musikkskular, slik interpellanten gjer framlegg om.

**Kjell Magne Fredheim:** Da Kjell Magne Bondevik reiste denne interpellasjonen, antar jeg at han på forhånd regnet med bred oppslutning og velvilje når det gjelder de spørsmål interpellasjonen tar opp. Gode formål er som regel sikret en slik oppslutning i denne salen. Det har også slått til denne gangen.

Jeg gir det også min tilslutning. Jeg er overbevist om at de kommunale musikkskolene utfører en meget verdifull virksomhet, ikke bare ved at de gir barn og ungdom mulighet til å lære å spille på et eller annet instrument og på den måten er med på å utvikle musikkforståelse og egenaktivitet på et område som er positivt, men også fordi en slik egenaktivitet og musikkopplæring – og musikkforståelse – har kulturelle ringvirkninger i lokalsamfunnet.

Den store oppslutningen musikkskolene har rundt om i landet, hvor det også ofte er ventelister, viser at disse skolene dekker et reelt behov. Det er derfor all mulig grunn til å gi de kommuner som ser seg i stand til å holde slike skoler i gang, en honnør.

Jeg er heller ikke fremmed for at staten på en eller annen måte kommer inn med støtte-

tiltak på dette området. Skal vi etter hvert få til tilbud rundt om i alle landets kommuner, tror jeg det ikke er til å komme forbi. Nå kan det være på sin plass å vise til at funksjonsfordelingen mellom stat, fylkeskommuner og kommuner er i støpeskjeen, og ved utformingen av framtidige ordninger må man ha også dette klart for øye.

For Arbeiderpartiets vedkommende tror jeg man med bred penn kan understreke at det vil være en prioritert oppgave i årene som kommer, å gi støtte til musikkopplæring, slik også statsråden gav uttrykk for. Men skal den store enighet om at dette er en god sak å støtte, bli noe annet og mer enn bare ord krever det prioritering fra partienes side. Når jeg sier dette, er det fordi vi vet at det er en rekke andre gode formål og tiltak som fortjener støtte. Men fordi også staten har begrensede midler, kan ikke alle gode formål tilgodeses på en og samme gang.

Jeg vil her gjerne vise til de mange tiltak som bl.a. deler av den borgerlige opposisjon så sent som ved siste budsjettbehandling trakk fram. Det kan være nok å vise til et av de virkelige kostnadskrevende tiltakene, nemlig senking av elevtallet i klassene i barneskolen. Det kunne også vises til andre tiltak, tiltak som samlet krever støtte som langt overstiger de ressurser vi kan regne med at staten kan bruke på feltet undervisning i de nærmeste årene.

Med dette mener jeg ikke å gi uttrykk for noen negativ innstilling til den sak interpellanten har tatt opp, tvert om. Jeg vil snarere peke på at vi fra Arbeiderpartiets side er innstilt på en prioritering som medfører at økonomien ved de kommunale musikkskolene bedres. Derimot er jeg ikke sikker på at uttrykt verbal velvilje – i budsjettinnstillinger og interpellasjoner – på hele feltet av gode formål gir resultater. Det vil ofte bli skrift i sand dersom man ikke er villig til å foreta en innbyrdes prioritering mellom de mange gode tiltakene. Det er en slik vilje til prioritering jeg synes mangler, også fra interpellantens eget parti. Men siden Kjell Magne Bondevik har en så framtreddende stilling både i partiet og i sin egen stortingsgruppe, regner jeg med at hans interesse her i dag for musikkskolene fører til at han og hans parti er villig til å gå inn for en slik prioritering. Dersom det skjer fra Kristelig Folkepartis side og fra et flertall i denne salen, er jeg overbevist om at departementet er villig til å følge opp med rimelige og fornuftige tiltak.

**Marit Løwig:** En rekke forhold har gitt nye muligheter til musikklivet i de senere år. Kul-

turmeldingen åpnet for nye midler til kulturformål i distriktene og en ny organisering av kulturlivet. I forbindelse med ny lov om voksenopplæring ble praktisk musikkopplæring godkjent som tilskottsberettiget studieemne. Med denne nye prioriteringen fra samfunnets side er det skapt behov for et nærmere samarbeid mellom de ulike deler av musikklivet.

Rundt omkring i vårt land er det i dag ca. 30 000 elever i de kommunale musikkskoler. Kommunene bevilger midler til driften, men den er likevel avhengig av elevenes betaling for undervisningen. Det kgl. kirke- og undervisningsdepartement uttaler i et brev til Grunnskolerådet og Forsøksrådet for skoleverket den 7. juni 1978 at tiden nå er inne til å trekke opp veiledende retningslinjer på det pedagogiske og det administrative området når det gjelder musikkskoletilbudene. Departementet antyder også at det vil være behjelpelig med en løpende veilednings- og informasjonstjeneste på aktuelle områder som gjelder kommunal musikkskolevirksomhet. Den skal bygges opp og organiseres slik at den støtter opp om grunnskolens musikkundervisning.

Grunnskolerådet ble allerede fra 1979 anmodet om, innen godkjente rammer, å overveie etablering av et veilederengasjement for en 5-årsperiode. Denne skulle da legges slik opp at den rettet seg både mot grunnskolens musikkundervisning og mot den kommunale musikkskolevirksomhet. De samordnede musikkforsøkene i Trondheim, Bjugn og Sandnes som regnes avsluttet våren 1981, er blitt gjort til gjenstand for stor oppmerksomhet innen det frivillige sang- og musikkliv. Et vesentlig poeng ved det samordnede musikkforsøket er den direkte, åpne kontakt mellom musikkskolene og skoleverket på den ene siden og de frivillige sang- og musikkorganisasjonene på den andre.

Musikkforsøket er nå kommet så langt at ertaringene kan nyttes og realiseres. Elevenes avgifter for undervisningen bør holdes lave, slik at undervisningsmulighetene ikke er avhengig av familienes økonomi, og det bør eksistere gunstige moderasjonsmuligheter. Det at man har åpne opptak, har gjort det mulig å unngå opptaksprøver og testing av barn som søker om undervisningsplass.

Trondheim kommunale musikkskole har forsøkt å lage en modell for musikkskole som forbruker lite ressurser sammenliknet med en eldre og mer tradisjonell modell. I musikkskoleforsøket inngår et forsøk på instrumental- og vokalundervisning i grupper. Dette ser ut til å bli vellykket, og det vil kunne danne mønster for fremtidige undervisningsformer. Også Norsk musikkskoleråd, som er et sam-

arbeids- og kontaktorgan for norske musikkskoler, har gjennomført et prosjekt i samme retning i samarbeid med Norsk kulturråd, og dette prosjektet bekrefter forsøksresultatene i Trondheim.

De erfaringer som gjøres her, vil etter all sannsynlighet få betydning for musikkopplæring i hele landet i de kommende år. Ved å se all musikkopplæring — uansett om den foregår i regi av musikkskolen, skoleverket eller de frivillige organisasjoner — som et hele, vil vi ha mulighet til å komme fram til et fullverdig musikkutdanningsmønster. Dette vil ikke bare ivareta pedagogisk-metodiske sider, men også legge stor vekt på sosiale hensyn, arbeidet i de frivillige organisasjoner og likedan en forsvarlig økonomisk ressursdisponering. Det vil etter all sannsynlighet bli økende interesse for musikkskolevirksomhet i alle landets kommuner i de nærmeste årene, og en må derfor regne med at dette ikke vil være gjennomførbart uten økonomisk engasjement fra statens side. Grunnskole og musikkskole må ses i sammenheng. Kanskje vil det bli aktuelt med støtte fra fylkeskommunen til musikkopplæring i videregående skole på linje med kommunens støtte til musikkopplæringen i grunnskolen.

Sang og musikk er den kulturelle egenaktivitet som ligger nærmest store folkebevegelser som f.eks. idretten. Ca. 300 000 utøvere er det i landets kor, korps, orkestre og ulike samsang- og samspillgrupper. Opplæring av instruktører, dirigenter, lærere og utøvere har stått sentralt i det arbeid som har blitt drevet innen de forskjellige sang- og musikkorganisasjoner. Det er derfor naturlig at disse organisasjonene ser med positiv interesse på de mange musikkskolene som i de senere år har grodd opp. De forsøk som har vært drevet, skulle være en god plattform å bygge videre på når det gjelder å samordne musikkopplæring for barn i grunnskolen, videregående skole og på det frivillige plan. Det er realistiske forslag.

**Kjell Magne Bondevik:** Det at Stortinget i dag har drøftet musikkskoletilbudet, er i seg sjøl en viktig milepæl i arbeidet for kommunale musikkskoler. At denne debatten ved et sammentreff kom omtrent samtidig med verdifulle programmer i fjernsynet om samme sak, gjør vel at saken nå er løftet fram både i opinionen og på politisk hold på en måte som bør kunne gi resultater.

Enda viktigere er det at det i denne debatten gjennomgående har vært en positiv holdning med hensyn til det offentlige ansvar for å støtte musikkskolevirksomheten. Jeg tror, som tidligere nevnt, at vi står ved et avgjø-

rende punkt. Skal musikkskolevirksomheten utvikles — en virksomhet som til i dag har vært drevet fram frivillig og av ildsjeler — ja, da må det bli statlig støtte i en eller annen form til denne virksomheten.

Det er i dag sagt mye om det verdifulle ved musikkutøvelse generelt og musikkskolenes arbeid spesielt. Skal denne verdien komme flere til del og bli et tilbud til alle barn og unge i alle kommuner, slik målsettingen er uttrykt både av statsråden og flere talere, tror jeg dette arbeidet må oppmuntres ved økonomisk bistand. Jeg vil i denne sammenheng også legge vekt på det sosiale aspekt, at dette ikke må bli et eksklusivt tilbud til dem som har god råd, men et reelt tilbud til alle. Da må kostnadene for elevene holdes på et lavt nivå, og da må det nok inn en form for støtte også fra staten.

Jeg er sjølsagt enig i det som er sagt om nødvendigheten av økonomisk prioritering. Jeg vil dog legge til at det sjølsagt ikke bare er tale om prioritering innenfor grunnskolens budsjett, men innenfor hele vårt budsjett, utgiftsside som inntektsside. Jeg er derfor reservert overfor å plukke ut ett tiltak blant flere som koster både på Kirke- og undervisningsdepartementets budsjett og på grunnskolens budsjett spesielt, nemlig forslaget om maksimalt elevtall på 25, og sette det spesielt opp mot dette.

Jeg hørte bl.a. representanten Inger Lise Gjerv tale om at vi her ville ha både i pose og sekk. Jeg syns det er litt underlig hvor reformforsiktige enkelte arbeiderpartipolitikere ser ut til å ha blitt — noe dette virker som et utslag av. Skulle en alltid ha lagt denne filosofien til grunn, nemlig at gjør vi det ene, så kan vi i hvert fall ikke gjøre det andre — ja, da ville mangt reformarbeid forblitt ugjort her i samfunnet. Spørsmålet er sjølsagt hvilken tyngde en sak har, hvilken politisk vilje det er til å gjennomføre den, og om det innenfor et totalbudsjett er mulig å gjøre det.

Dersom utøvende musikkopplæring og musikkskolevirksomhet skal ha en så sentral plass som alle debattantene i dag har gitt uttrykk for, må vi også ta økonomiske konsekvenser av dette på alle nivåer i vårt politiske liv og i forvaltningen, slik vi f.eks. har gjort for andre store, folkelige bevegelser som det kan være naturlig å sammenlikne med, f.eks. idretten, som fru Løvvig nevnte.

Jeg har i det forslaget som er lagt fram i dag, brukt formuleringen at departementet «anmodes om å legge fram for Stortinget forslag til ordninger» — altså ordninger i flertall — for statsstøtte til musikkskolevirksomheten. Med dette har jeg med vilje villet åpne for at departementet kan vurdere og legge

fram for Stortinget ulike modeller for en slik statlig støtte. Og da tror og håper jeg at det kan bli mulig å oppnå enighet i Stortinget både om en modell og om prioriteringen innenfor budsjettet.

På dette grunnlag, med en slik åpning for ulike måter å gjøre det på, har jeg inntrykk av at det i dag har vært bred tilslutning i Stortinget til forslaget om en form for statlig støtte til musikkskolevirksomheten.

Jeg tror fru Liv Aasen hadde en riktig innfallsvinkel på dette da hun sa: Har vi egentlig råd til å la være? Jeg tror i likhet med henne at dette kan være relativt beskjedne investeringer som kan gi det mangedobbelte igjen. Jeg tror også det er riktig som hr. Vada sa, at dette egentlig er en form for forebyggende arbeid.

Den interpellasjon jeg har reist i dag, og det forslag som er lagt fram, er for øvrig i samsvar med et av de punktene Kristelig Folkeparti har på sitt program for inneværende stortingsperiode, og jeg er glad for at både statsråden og i grunnen alle debattantene i sin grunnholdning har vært positive til intensjonene i interpellasjonen og i forslaget. Jeg håper og tror at det også må gi økonomiske virkninger. Det tror jeg er helt nødvendig dersom de mange ord i dag skal nedfelle seg i praksis.

**Statsråd Einar Førde:** Eg er samd med representanten Fredheim i at dette er eit for godt formål til at det skal drukne i alminnelig velvilje. Eg hadde derfor trudd at finanskomiteens medlem Bondevik skulle hatt meir sans for mitt varsame forsøk på å plassere denne saka inn i ein prioriteringssamanheng. Eg kan forsikre om at det var gjort nettopp ut frå omsyn til det formålet som i dag har vore drøfta. Eg meiner eg har gitt ei opning for prioritering av dei kommunale musikkskolane som er meir enn uforpliktande skrift i sand når vi skal inn i den harde dragkampen om budsjettmidlane.

Eg vil til det tilløp til debatt om prioritering som har vore her i dag, åtvare mot å tru at dette er eit formål som utan vidare kan plasserast på budsjetta fordi løyvingane til grunnskolen elles går ned som følge av lægre elevtall. For grunnskolen har vi nå bastarte kostnadskrav når det gjeld innsatsen for dei funksjonshemma, vi har eit ønske om senking av skolealderen, og vi har — som det har vore nemnt av fleire her — eit ønske om å senke elevtallet i klassane. Men endå meir alvorleg er det at denne nedgangen i grunnskolen har ein motpost, nemleg at dei store skolekvalifikasjonane kjem over i skoleslag som er langt meir kostnadskrevjande for staten enn grunnskolen.

Eg skal ikkje her gjenta det eg tidlegare har sagt om dei økonomiske problema vi står overfor når det gjeld budsjetttrammene for høyskolane i dette landet. Men hr. Bondevik har heilt rett i at vi må sjå dette i ein stor samanheng, og prioriteringsspeørsmålet her er ganske alvorleg.

Eg kan bekrefte at vi arbeider med model- lar for statleg støtte, og det framlegget som interpellanten har lagt fram her, er eit fram- legg som skulle kunne imøtekomast frå de- partementet.

Eg vil også i tilknytning til det hr. Vada sa, seie at Braseth-utvalet si innstilling ikkje er ei kvilande innstilling. Det er tvert om ei inn- stilling som bør vere med — og som er med — i departementet sitt arbeid med denne saka.

Eg vil elles seie at eg er glad for at det frå alle hald har vore understreka at dette skal vere eit tilbod for alle, at ein her skal basere seg på opne opptak, at ein skal unngå opp- taksprøver, at ein skal unngå store presta- sjonskrav — altså at det er eit kvardagstilbod det her er tale om meir enn utbygging av små musikkonservatoriar rundt om i heile landet. Det er eit verdfullt signal frå Stortinget som vi vil ta omsyn til.

Det har også vore tillopp til ein debatt om eigeninnsatsen. Eg er samd med alle som har sagt at det ikkje må vere for høge kontin- gentsatsar. Eg trur det er viktig at ein går vi- dare med ordninga med friplassar. Men eg vil understreke at den eigeninnsatsen som vi har hatt på dette feltet, har vore eit verdfullt bi- drag, og den vil også måtte vere det i tida som kjem.

Med det presset vi har mot fellesforbruket og diskusjonen om dei offentlege budsjetta, som ikke minst opposisjonen her i Stortinget er opptatt av, vil det i stigande grad også bli ein diskusjon om korleis ein kan sikre offent- lege tilbod ved at ein opnar for at det blir be-

lt for offentlig service. Dersom ein kan sikre eit godt offentlig tilbod gjennom ein ri- meleg eigeninnsats, bør vi gå inn for ein slik innsats. Dette er ei problemstilling som har relevans for debatten om akkurat dette for- målet. Dette er eit formål og eit tilbod som vil

bli fattigare om den frivillige innsatsen og den frivillige entusiasmen omkring tilbodet blir borte.

Dei kommunale musikkskolane represe- terer i europeisk samanheng ei nokså unik ar- beidsform. Dette er eit spanande tilbod både i utdanningssamanheng og som kulturtilbod. Det er ei utfordring for departementet å ar- beide vidare med dette. Bodskapen frå Stor- tinget om dette tilbodet er klar, og dei kom- munale musikkskolane får også sin bodskap fram. Musikkskolen på Stange gjorde det svært effektivt ved å opptre for heile Regje- ringa då vi hadde budsjettkonferanse på Staur. Vi skal gjere det vi kan for dette for- målet. Eg har uttrykt tilstrekkeleg god vel- vilje, som eg gjerne vil stå for. Men lat meg til slutt berre seie dette: Dette er eit så verd- fullt tilbod at vi, kor høgt vi enn prioriterer det, ikkje kan greie å bere det fram berre ved at ein kjem til Kongen og seier at nå må vi sikre det. Tilbodet vil framleis vere avhengig av kommunal innsats og kommunal priorite- ring. Dersom dette blir salderingspost i kom- munane, greier vi ikkje frå statleg hald å bere fram dette tilbodet aleine.

**Presidenten:** Tiden for interpellasjonsord- skiftet er ute.

Under debatten har interpellanten, repre- sentanten Kjell Magne Bondevik, satt fram følgende forslag:

«Departementet anmodes om å legge fram for Stortinget forslag til ordninger for statsstøtte til kommunale musikkskoler bl.a. basert på erfaringene fra forsøkene med in- tegrering av musikkskole og grunnskole.»

Presidenten foreslår at dette forslag over- sendes Regjeringen uten realitetsvotering — og anser det som bifalt.

#### Referat:

(398) Riksrevisjonen sender melding om kontrollen med virksomheten til Studentsam- skipnadene i 1978.

Enst.: Sendes kirke- og undervisningskomi- teen.

Møtet hevet kl. 13.55.